

**Анотація на вибірккову навчальну
дисципліну
«Теорія та методи вимірювання в
соціології»**

Ступінь вищої освіти – третій (освітньо-науковий) рівень

Галузь знань – 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність – 054 Соціологія

Освітньо-наукова програма – Соціологія

Загальний обсяг дисципліни – 210/7 (годин/ кредити ЄКТС)

Статус дисципліни – вибірккова

Інститут (факультет) – суспільних наук

Кафедра – соціології та соціальної роботи

Курс – I; **семестр** – I, II ; **вид підсумкового контролю** – залік, іспит

Мова навчання – українська.

Види занять: лекції/практичні

Методи навчання: лекції, практичні заняття, індивідуальне завдання – підготовка презентації, співбесіда з лектором.

Форма навчання: денна, заочна

Мова викладання: українська

Викладач: **Лукашевич М.П.**, доктор філософських наук, професор.

Опис дисципліни

1. Актуальність курсу.

Анотація дисципліни «Теорія та методи вимірювання в соціології» дозволить сформувати системне бачення в теорії та методах вимірювання в соціології, можливостях сучасних математичних методів.

2. Мета викладання дисципліни – сформувати системне бачення в теорії та методах вимірювання в соціології, можливостях сучасних математичних методів при обробці та інтерпретації даних, отриманих в ході соціологічних досліджень. **Завданнями є:** - поняття та сутність соціального показника як теоретичного конструкту; - методологічні проблеми побудови показників в соціологічному дослідженні; - операціоналізація понять як основа побудови соціальних показників; - одновимірне шкалювання, оціночні та установочні шкали, шкалограмний аналіз; - статистичні показники надійності соціологічної інформації; - побудова соціальних індексів (на прикладі індексу задоволення життям та індексу соціального самопочуття); - побудова соціальних індексів (на прикладі індексу задоволення життям та індексу соціального самопочуття).

3. Проблематика (зміст дисципліни), яка буде розглянута у процесі вивчення навчальної дисципліни.

У процесі вивчення навчальної дисципліни «**Теорія та методи вимірювання в соціології**» студенти будуть ознайомлені зі поняття вимірювання в соціології; методологічними основами вимірювань в соціології;

методами вимірювання в ході соціологічних досліджень; рівнями і шкалами вимірювання: номінальна, порядкова, полупорядковая, інтервальна і шкала відносин; їх особливості; основними числовими характеристиками аналізу одновимірного розподілу (максимум; мінімум; особливості вибору поняття середнього); дисперсією і середнім квадратичним відхиленням; особливостями сприйняття принципу взаємної спряженості, видами функціональної залежності соціальних ознак.

4.Здобувач повинен знати: - основи аналізу, теорії та методах вимірювання, математичної статистики, методи статистичного аналізу даних, елементи кореляційного аналізу необхідні для вирішення завдань; - класичні методи математичної статистики, які використовуються при плануванні, проведенні та обробці результатів експериментів в соціології, педагогіці і психології; - вміти використовувати понятійний апарат, математичні моделі та підходи даної дисципліни для вирішення прикладних завдань соціології.

Повинен вміти: - ставити і розуміти соціологічні завдання, які можуть бути вирішені за допомогою статистичного аналізу даних; - вирішувати типові для соціолога статистичні завдання; - вміти виконувати первинну обробку статистичної інформації, грамотно інтерпретувати отримані результати, отримуючи важливі для практичної діяльності виявлені факти та висновки; - планувати процес математичної обробки експериментальних даних; - застосовувати методи математичного аналізу і моделювання, теоретичного і експериментального дослідження для вирішення соціологічних завдань.

4. Література:

1. Анурин В. Ф. Эмпирическая социология. – М.; 2003.
2. Белановский С.А. Метод фокус-групп. – М.: Издательство Магистр; 1996. – 272 с
3. Биографический метод в изучении постсоциалистических обществ. – СПб.; 1997.
4. Богомолова Н. Н.; Фоломеева Т. В. Фокус-группы как метод социально-психологического исследования: Учеб. пособие. – М.; 1997.
5. Батыгин Г. С. Лекции по методологии социологических исследований / Учебник для студентов гуманитарных вузов и аспирантов. – М.: Аспект-Пресс, 1995. - 278 с.
6. Борисова Ю.В. Методология та методи соціальних досліджень. Навчальний посібник. – К. : ДЦССМ; 2003. – 216 с.
7. Вебер М. Наука как призвание и профессия / Пер. с нем. А.Ф. Филиппова, П.П. Гайденко // Вебер М. Избр. произведения. М.: Прогресс, 1990. С. 712 -718.
8. Добренъков В.И.; Кравченко А.И. Методы социологического исследования: Учебник. – М.: ИНФРА-М; 2004. – 768 с.
9. Горшков М.К.; Шереги Ф.Э. Как провести социологическое исследование. – М.: Политиздат; 1985. – 288 с.
10. Готлиб А.С. Введение в социологическое исследование. Качественный и количественные подходы. Методология исследования. Исследовательские

практики : Учебное пособие. 2-е издание.; перераб. и доп. – М. : Флинта : МПСИ; 2005. – 384 с.

11. Девятко И. Ф. Модели объяснения и логика социологического исследования. – М.; 1996.

12. Девятко И.Ф. Методы социологического исследования. Екатеринбург; 1998. – 208 с.

13. Єріна А.М. Організація вибіркового обстежень: Навчальний посібник. – К., 2004. – 208с

14. Иванов В.Ф. Контент–анализ : Методология : Методика дослідження ЗМК : Навч. посібник / Наук. ред.. А.З. Москаленко. – К. : ІСДО; 1994. – 112 с.

15. Казаринова Н.В.; Филатова О.Г.; Хренов А.Е. Практикум по социологии. Учеб. пособие для вузов. / Под общ. ред. проф. Г.С. Батыгина. - М.: "NOTA BENE"; 1999. – 272 с.

16. Кулаков А.П. Измерение в социологии: учеб. пособие / А.П.Кулаков; Новосиб. гос. архитектур.-строит. ун-т. – Новосибирск: НГАСУ (Сибстрин), 2005. – 124 с.

17. Мертон Р.; Фиске М.; Кендалл П. Фокусированное интервью. – М.; 1991.

18. Лотман Ю. М. Семантика культуры и понятие текста // Логика: Логические основы

19. Паніна Н.В. Технологія соціологічного дослідження. Курс лекцій. – К.: «Наукова думка»; 1996. – 232 с.

20. Панина Н.В. Избранные труды по социологии: В трех томах. – Том I. Вопросы теории, методологии, технологии социологического исследования и профессиональной этики / Сост., ред., вступ. статья Е.И. Головахи. – К.: Факт, 2008. – 472 с.

21. Паниотто В.И. Количественные методы в социологических исследованиях / В.И.Паниотто, В.С.Максименко. – К.: Наукова думка, 2003. – 270 с.

22. Рабочая книга социолога / Под общ. ред. и с предисл. Г.В. Осипова. Изд. 3-е. – М.: Едиториал УРСС, 2003. - 480 с.

23. Соціологія : Терміни і поняття. Навчальний словник-довідник /Заг. ред. В.М. Пічі [Ю.Ф. Пачковський, О.І. Пташник-Середюк, С.А. Щудло та ін.] Львів: «Новий світ- 2000», 2018р.-658с.

24. Социология: Энциклопедия / Сост. А. А. Грицанов, В. Л. Абушенко, Г. М. Евелькин, Г. Н. Соколова, О. В. Терещенко. - Мн.: Книжный Дом, 2003. – 1312 с. - (Мир энциклопедий).

25. Социология: Учебник / Отв. ред. П. Д. Павленок. - 2-е изд.; перераб. и доп. - М.: Издательско-книготорговый центр "Маркетинг"; 2002. – 1036 с.

26. Соціологія \за ред.. Пічі В.М. Соціологія, Л., 2004, с. 244- -276

27. Соціологія \за ред.. Городяненко В.Г., К., 2008, с. 415 – 436

28. Соціологія. Юрій М.Ф., К., 2004, с. 470 – 492

29. Степанов А.С. Метод контент-анализа и производные принципы в исследовании актуальных проблем современного общества. М.; 1995.

30. Сурмин Ю.П. Методология и методы социологических исследований. – К.; 2000. - 304 с.

31. Татарова Г.Г. Методология анализа данных в социологии (введение) / Учебник для вузов. - М.: NOTA BENE; 1999. – 224 с.

32. Толстова Ю.Н. Измерение в социологии: Курс лекций. – М.: ИНФРА - М; 1998. – 224 с.
33. Тавокин Е. П. Социологическая информация: Роль, методы получения и обработки: Учеб. пособие / Е. П. Тавокин; Моск. гос. ун-т им. М. В. Ломоносова. Фак. гос. упр. Каф. Социологии упр. – М.: МАКС Пресс, 2001. – 198 с.
34. Хеллевик О. Социологический метод / Пер. с норв. - М.: Весь мир, 2002. - 192 с.
35. Халтобин В.О. Методология и методы социологического исследования: Лекции и практические задания. – Запорожье: ГУ “ЗИГМУ”; 2005. – 260 с.
36. Черниш Н. Соціологія. Курс лекцій. – Львів.: Кальварія. – 2003. –544с.
37. Ядов В.А. Стратегия социологического исследования. Описание, объяснение, понимание социальной реальности / В.А.Ядов. – М.: Академкнига, Добросвет, 2003. – 596 с.